

A Sárospatak-végardói hévíz és fürdő története

Szalontai Lajos
PhD hallgató
Miskolci Egyetem, Földrajz Intézet
ecoszalo@uni-miskolc.hu

A Sárospatak-végardói hévíz felhasználása balneológiai célokra idén ünnepli 50. évfordulóját. Az ásványi anyagokban gazdag 38°C hőmérsékletű víz nem csak a város és a környezetében élők kikapcsolódását, gyógyulását szolgálja, hanem egyre nagyobb számban érkeznek hazai és külföldi turisták is a medencék partjára. A fürdő történetét és fejlesztési lehetőségeit szeretném bemutatni, hogy milyen irányokban lehetne még jobban fellendíteni a turizmust és a gyógyászati célú kezeléseket, mely nem csak a városnak, hanem a Sárospataki kistérségnek és tágabb környezetének Borsod-Abaúj-Zemplén megyének a társadalmára és gazdaságára is pozitív hatással lehetne.

1. A kútfúrások története

A Magyar Állami Földtani Intézet 1954-56 között Végardótól Nyugatra kaolinkutatás céljából 24 darab fúrást telepített. 8 fúrásnál jelent meg 35 és 82 m mélyen a riolittufából, 26-28°C-ú, agresszív szénsavat tartalmazó 1-20 l/p kifolyó vízhozamú pozitív artézi víz. Mivel a fúrások a kaolinelőfordulásokra irányultak, így részletes hidrológiai vizsgálatokat nem végeztek, csupán a nyugalmi vízszint és a terepközben kifolyó víz mennyiségének meghatározására szorítkozhattak, továbbá megállapítottak egy ÉÉNy-DDK-i csapású törésvonalat (hévízes vonalat) (ERHARDT 1962.).

1957-59-ig aknamélyítéseket hajtottak végre. Az előrejelzett nyomás alatti vizet ismét feltárták, melynek kiemelt össz mennyisége 1959-re már 500 l/p volt. Közben az Eötvös Lóránd Geofizikai Intézet geoelektromos szelvényezései is bizonyították a hévízes törésvonal létét. 1959-ben a Botkötől ÉNy-ra 141,8 m-en az Adriai-tenger szintje felett egy eredetileg 600 m-re tervezett fúrást csináltak meg, mely talpmélysége 287,0 m lett, ahol a víz nyugalmi szintje 13,9 m-en állt be és a kút 700 l/p-es vízhozammal 46-47°C-os vizet szolgáltatott (KÁDÁR 1991.).

Ezek a kutatófúrások és geofizikai mérések jelentősen hozzájárultak a Tokaj-hegység földtanának, vízföldtanának, mélyszerkezetének megismeréséhez.

1960-ban a kaolinkutatások lezárására az Országos Földtani Főigazgatóság újabb fúrásokat rendelt el. Ezek közül a Vé-27 jelzésű fúrás, a Bodrog partján 102 m tszf magasságban ugyancsak a hévízes vonalra lett telepítve, mely talpmélysége elérte a 330,0 m-t. Az triász alaphegységet nem érte el, azonban a tufás jellegű kőzetekből nagy nyomással tört fel a 48-50°C-os artézi víz, melynek felszíni

vízhozama elérte a 810-840 l/p-et és a nyugalmi vízszint 20 m-rel emelkedett a terepszint fölé. A vízadó réteg meghatározása a fúrési megfigyelések és a termomérések alapján 298-306 m között valószínűsítették. 1961-ben már erre a kútra építették meg a strandfürdőt és 1964-68 között ez szolgáltatta a meleg vizet a medencékhez (KÁDÁR 1991.).

1968-ra a korábbi Vé-27 jelű kút szerkezete, bekötővezetéke oly mértékben tönkrement, hogy a vízhozam lecsökkent 200 l/p-re, így a vállalat új kutat nyitott mellette Vé-II. jelzéssel. Ennek talpmélysége 323,0 m lett, mely elérte a triász alaphegység tetején elhelyezkedő mészkőbreccsát. A 49°C-os víznek a felszíni vízhozama 1000 l/p-re emelkedett, viszont a nyomásszint a Vé-27-hez képest csökkent 9 m-rel, azaz 11 m lett (SZŰCS 2008.).

1972-73-ban ismét egy új kutat kellett fúrni a Vé-II mellett 50 m-rel, mivel az előző kút csőszerkezetét a vasra erősen agresszív víz korrodálta, ennek következtében létesítették a Vé-III jelű kút. Ez a fúrás az alaphegységet nem érte el 249-287 m között szűrőzték be, a kovás erősen repedezett riolittufában. A vízkészlet kitermelésének kezdete óta eltelt évek után a Vé-III. sz. kút nyomásszintje már 7 m-rel alacsonyabban állt le, mint a Vé-II. számúé és 900 l/p vízhozamot produkált. A fürdő jelenlegi vizét is ezen kút szolgáltatja. A kitermelt vizet 1975-ben minősítette ásványvízzé az egészségügyi miniszter (KÁDÁR 1991., SZŰCS 2008.).

A 70-es években fúrt újabb kutaknak „köszönhetően” készlet- és nyomásszint-csökkenés következett be. Ezt még fokozta a fürdő egész évre kiterjesztett üzemeltetése, tehát a téli időszakban is nyitva álltak a kapu 1982-től. 1984-re a Vé-III. sz. kút már csak 350 l/p vízhozamot tudott felmutatni. Ez nem csak a folyamatos üzemnek a számlájára írható, hanem a korábbi kutatófúrások elcementálásának hiánya, a kiszökő víz megakadályozása is hozzájárult. A korábban megfúrt Vé-27-es kutat elzárták, mellyel 100-150 l/p vízelvonást szüntettek meg és ennek hatásaként a nyomásszint is jelentősen megemelkedett a Vé-III. kútban (KÁDÁR 1991.).

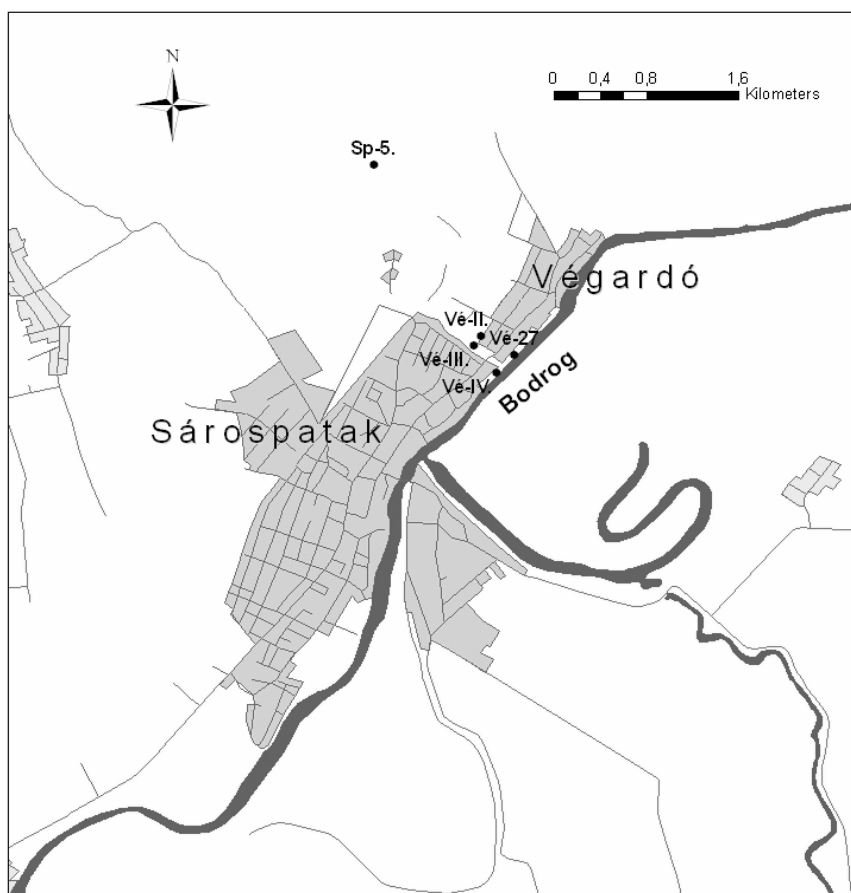
1985-ben létesítették a Vé-IV. számú kutat, mely célja a korábbi kutak vízhozam csökkenésének korrigálása a fürdőnek, olyan módon, hogy az új kútnak ne legyen szintcsökkentő hatása a Vé-III-ra. Így találták meg a jelenlegi helyét, ahol magasabban helyezkedik el a mélyben a mészkőtömeg, így kovásodás esetleges hiányában a karsztosodott mészkőből is nyerhető ki víz (KÁDÁR 1991.)

(1. táblázat, 1. ábra)

1. táblázat

A főbb kutak alapadatai a fürdő történetében

Kút jelzése	Kiképzés éve	Talpmélység (m)	Kezdeti vízhozam (l/p)	Kifolyó víz hőmérséklet (°C)	Kút perem tszfm. (m)
Sp 5	1959	287,0	2100	47	141,8
Vé-27	1960	330,0	800-900	50	94,6
Vé-II.	1968	323,0	1000	48	106,9
Vé-III.	1972	289,7	900	49	106,98
Vé-IV.	1985	344,0	2400	45	97,7

1. ábra A fürdőhöz kapcsolható kutak elhelyezkedése

2. A fürdő kiépítésének története

Az első medencét, mely fából készült a Bodrog folyó partján alakították ki 1959-ben. Két évvel később a jelenlegi fürdő területén társadalmi munkával épült az első, meszelt falú medence.

A látogatók korosztályi összetételéhez igazodva gyermekmedencét, majd a 70-es években úszómedencét alakítottak ki. Ehhez hamarosan tanmedence és öltözőépület csatlakozott. A XXI. századi igényekhez igazodva 2002-ben csúszdás fürdőmedencét építettek, lényegesen bővítve a vendégek szórakozását szolgáló vízfelületet. A leginkább látogatott termálmedencét 2004-ben mozaikburkolattal látták el és számos élmenyelemmel gazdagították. A gyermekmedence vízforgató és szűrőberendezését 2007-ben adták át (www.vegardofurdo.hu).

A fürdőzők legnagyobb öröme Végardó Fürdő néven, megújult környezetben kibővült szolgáltatásokkal várja vendégeit a nagy múltú fürdő 2009 júniusától. E beruházás részeként készült el az „Acapulco” medence, bébi pancsoló és baba-, mama-pihenő. A vendégek melegkonyhás étterem, valamint büfék és strandcikk pavilonok kínálatából válogathatnak. A sportolási lehetőséget vízi foci biztosítja. A feltöltődést segíti az igénybe vehető szauna, masszázs is. 2009-ben megépült a Makovecz Imre által megtervezett fürdőbejárat is.

A fürdő mellett parkosított camping található. 8 db. ötszemélyes faház és 120 sátorhely áll a pihenni vágyók rendelkezésére május elsejétől szeptember végéig (www.vegardofurdo.hu).

3. A fejlesztések lehetséges irányvonalai

A rendszerváltozást követően elhárultak a legfőbb akadályok a kötetlen fejlesztések elől a fürdő területén, melyhez még hozzájárult hazánk EU-s csatlakozása is 2004-ben. Az integrációt követően számos uniós forráshoz lehet hozzájutni pályázatok útján, melyek segítségével bővíthető, korszerűsíthető a fürdőkomplexum. A nemrégiben kinevezett vezetőség számos új fejlesztési ötlettel rendelkezik, ilyen például egy gyógyszálloda, gyógyfürdő-wellness központ létrehozása a fürdő szomszédságában, a kemping komfort szintjének és férőhelyeinek növelése.

A geotermikus energiát, mint megújuló energiaforrást már a 80-as évektől kezdve hasznosítják, hőcserélőkön keresztül légfűtésre alkalmazzák a melegvíz hőmérsékletét. Ezt az irányvonalat továbbfűzve, akár lakossági fűtésre is hasznosítható lehetne Végardón, a fürdőt körül ölelő családi házas övezetben, ugyan itt még a jogszabályi környezetet is alakítani kell, mivel ezek a házak

üdülővezeti besorolásban találhatóak és csupán a régebbi építésű házak élvezik a lakóház státuszt.

Azonban ezeknek a terveknek, elképzeléseknek még akadályát képezi az a tény, hogy a fürdő vízbázisa nincs kellőképpen feltárva, meghatározva, ezáltal a kitermelhető vízmennyiség nincs behatárolva, amely megmutatná, mekkora távlatokban lehetne gondolkodni. Születtek már tanulmányok Végardó termálfürdő hévízkútjainak védődíom meghatározására, viszont a következő év(ekben) ezt mindenképp meg kell határozni, hogy ez az utolsó akadály is elgördüljön a fejlődés útjából.

4. A fejlesztések társadalmi-gazdasági hatásai

Amennyiben sikerül az ügyvezetés által megálmodott terveket/fejlesztéseket véghezvinni, jelentős növekedés állna be nem csak Sárospatak-Végardó, hanem a Sárospataki kistérség és közvetetten Borsod-Abaúj-Zemplén megye gazdaságában is. A fürdő területének, szolgáltatási körének kiterjesztésével turisztikai szempontból a létesítmény méltó ellenlábasa lehetne a miskolc-tapolcai barlangfürdőnek és nyíregyházi fürdőknek, ugyanis közelebb van az északi határainkhoz, mint az előbb említett települések, gyógyászati és wellness célokra egyaránt megfelelő lehetőséget nyújtana és a festői szépségű Eperjes-Tokaji-hegység iáábanál helyezkedik el, ami további kikapcsolódási opciókat kínál az idelátogató turistáknak. Az idelátogató turisták számában emelkedés indulhatna be a megnövekedett fürdőterület és a szolgáltatások kínálatának bővülésével. Az elmúlt évek során 200000-250000 fő között mozgott a fizető vendégek száma, mely ennek fényében elérte a miskolc-tapolcai barlangfürdő látogatottságának (400000-410000) több mint 50%-át. Az idegenforgalmi adókból, a turisták által itt helyben elköltött pénzekből is a megye, a kistérség, a települések profitálhatnak csak.

Nem mellékes, a megteremtett munkahelyek száma sem, mivel mind a kivitelezés, mind a további működés során keletkeznek betöltésre váró álláshelyek. A sárospataki főiskola kiváló tudásbázisként működhetne szlovák-lengyel nyelvtanulás céljából (mivel az idelátogató külföldi turisták e két náció lakosai közül kerülnek ki), hogy a külföldiekkel való kapcsolatfelvétel/tartás gördülékenyebben mehessen. A Miskolci Egyetem Egészségügyi Karán végzett gyógytornászok, egészségturizmus szervezők és az OKJ-s képzések keretén belül gyógymasször oklevelet szerzett fiataloknak is kitarul a kapu a helyben (megyében) maradás felé.

Energetikai szempontból pedig, ha lehetőség nyílna a geotermikus energia felhasználására lakossági célokra, további jelentős lépéseket tehet a kistérség az energiafüggség elkerülése érdekében.

Irodalom

- ERHARDT Gy. 1962.: A Sárospatak-végar dói hévíz, Hidrológiai Közlöny 42. évf. 6. szám pp. 514-517.
- KÁDÁR S., KERBOLT T., SZLAVÓCZKY P. 1991.: A Sárospatak-Végar dó hidrotermális terület kutatása, Hidrológiai Közlöny 71. évf. 5. szám pp.305-310.
- Magyarországi Mélyfúrások Alapadat Gyűjteménye
- SZÚCS P. – RITTER Gy., 2008.: Sárospatak-Végar dó Termálfürdő hévízkútjainak hidrodinamikai modellezése, In A kárpát-medence Ásványvizei V. Nemzetközi Tudományos Konferencia, Románia, Csíkszereda, 2008., Konferencia kiadvány
- Végar dó Fürdő hivatalos honlapja: www.vegardofurdo.hu